

AUDITORES

*Omniū Ordinū & Dignitatū
Honoratissimi.*

Siccine iterato ictu intra brevissimi temporis angustias, tanquam gemino ferali fulmine, hoc augustum Athenæi nostri sacrarium percussum est? Siccine duplici plaga hæc quondam tam bene firmata Juridicæ Facultatis moenia non solum tremefacta & arietata, sed partim etiam propemodum in terram præcipitata ac funditus everfa sunt, nisi per singularem supremi Numinis clementiam superessent, qui tam gravem salutaris hujus & utilissimæ disciplinæ labem atque ruinam suis humeris fulcire, & dum reliquæ quoque partes jam labefactæ iterum instaurentur, suis vigiliis, suo labore &

industria singula obire, & quæcunque rimam ducere videntur, contra omnes, ut sic loquar, tempestatum injurias diligenter obfirmare simul & vellent & possent. Nondum gravissimam, quam celeberrimi *Sumnermanni* obitu passi sumus, jacturam eluximus: nondum atrocissimum illud vulnus, cujus purulentam vibicem etiam fera adhuc tempora livore ejus ostendent, non nihil iterum coire & cicatricem ducere cœpit, cum ecce ingens nobis plaga denuo infligitur, Viro amplissimo & consultissimo HENRICO THEODORO PAGENSTECHERO ex hac omnibus circumfusâ mortalitatis caligine in cœlestem & perennem lucem translato, suis autem, nobisque omnibus, ipsius adhuc præsentiam, ac necessarium illum in strenue obeundis gravissimi muneris partibus ardorem requirentibus, in luctu & squalore destitutis. Quanta sit rerum humanarum vicissitudo, quanta futurorum omnium caligo, vel hic solus suo nobis exemplo abunde demonstrare potest; qui cum quasi adhuc diu superfuturus sumptuosas admodum, usuique suo magis idoneas ædes fabricandas, in iisque præter alia Museum, non Assyriis peripetasmatis, aut picturatis tapetibus, sed suppellectile omnium pretiosissima, ingenti videlicet & selectissima cujusvis generis monumentorum multitudine adornandum curasset, in quo post peracta arduæ provinciæ suæ munia velut in peristylio aut amœnissima porticu quadam obambulare, devoratasque quotidianis laboribus molestias tam belli apparatus usui aspectuque sibi detergeret; cum talia, inquam, pluraque similia, ad laudem, ad decus, ad ipsam quoque studiorum suavitatem, nec non ad senectutis futuræ oblecta-

lecta-

lectationem facientia moliretur, ecce in medio conatu totius consilii & incepti cursus sufflaminatur. O vanas & inanes hominum cogitationes! o fluxas & incertas, quas inchoamus, spes omnes mortalium!

Nobis vero, Auditores, hæc insignis jactura tanto gravior molestiorque accidere debet, si cogitamus, ante quatuor admodum menses hunc eundem Jurisconsultorum ordinem simili, & si longævam ætatem adspiciatis, etiam diuturniore ornamento orbatum fuisse. Hac spe mentes nostras de futuris sollicitas lætabamus, fore, ut hic defunctus clarissimus Collega noster alterius Antecessoris, jam decrepita senectute & laboribus exhausti, jacturam suppleret, cum ecce ipse simili magisque inopinata calamitate nobis omnibus lugentibus & attonitis eripitur, totumque onus in reliquorum duorum triumve nobis adhuc superstitem, ac studiosæ juventutis his sacris operaturæ commoda pro virili promoveri cupientium humeros devolvit. Sæpius quidem, ne de aliis locis & regionibus loquamur, in hac urbe, in hac ipsa artium & scientiarum officina ac matre nostra Academia contigit, ut celeres & iteratæ mortes ei luctum ac squallorem afferrent. Nam & anno superioris seculi nonagesimo primo eadem propemodum nocte, certe intra sex septemve horarum spatium *Johannes Jacobus Gantesvilerus*, & *Arnoldus Brandius* decesserunt; & ejusdem seculi anno ultimo, interjecta paucorum mensium intercapedine, *Christophorus Fridericus Crellius*, & *Guilielmus Crusius* suo obitu hanc sacrosanctam Musarum sedem contristaverunt; quin imo ante quadriennium, & quod excurrit, idem pror-

prorsus in *Joannis Arnoldi Rulandi & Christophori Rabii* decessu recurrisse fatum, nostrum fortassis plerique recordantur. Sed cum omnes illi diversi semper ordinis, diversaque disciplinae essent, videbatur geminatum ejusmodi vulnus paulo mitius, magisque tolerabile; quod nunc duobus egregiis intra breve temporis spatium Antistitibus, ejusdem ordinis & disciplinae confortibus, ereptis tanto majore cum dolore nostro conjunctum est, quanto magis propemodum sine exemplo illud contigisse nobis existimandum videtur; nisi fortassis extra hanc Academiam nostram ad urbis cœtum ecclesiasticum digressi similem & adhuc magis luctuosam cladem nobis in memoriam revocare velimus, tribus omnibus oraculorum divinorum interpretibus, *Theodoro Stockio, Luca Loersio, & Joanne Blecourtio* intra brevissimam sex hebdomadam orbitam anno superioris seculi octogesimo & nono simul prostratis, totoque grege viduo & orbato relicto.

Quare sicut par est, Auditores, veris lacrimis nos nostram hanc deplorare calamitatem, ita ipsius officii, nec non sanctissimæ consuetudinis a majoribus quoque nostris comprobatae ratio requirit, ne tanti tamque præclari Viri & eximii Jurisconsulti, Collegæ nostri quondam honoratissimi, nomen post peractas exsequias illaudatum dimittamus, aut merita ejus in animis nostris & memoria obliterari patiamur. Cur autem ego, met ad tam grave ac molestum onus denuo subeundum me tam facile permoveri passus sim, Auditores, quid loquar, aut quibus verbis toties jam commissam, & nunc iterum committendam temeritatem meam vobis excu-

excusare annitar, quod velut explorator in aliena castra delatus de præclarissimo Jurisconsulto, ejusque virtutibus & meritis coram hac amplissima panegyri dicere aggrediar? Sed diuturnum illud amicitiae mutuae vinculum per tam multos annos, non vulgari, dum fata Deusque sinebant, familiaritate cultum, nec ullo fere vel levissimo frigore interruptum, monere videbatur, ne ultimum hoc pietatis quaecunque monumentum defuncto celeberrimo & literarum quoque nostrarum quondam amantissimo Collegæ denegarem; quo & illud accedebat, quod Viri hujus præstantissimi natales, originem, gentemque universam, fata etiam studiaque ac mores, cum ob alias rationes, tum ob singularem, quo me præ multis aliis etiam fortassis sine causa mactabat, crebrae & arctioris cujusdam consuetudinis honorem, inprimis cognita ac perspecta habere credebar. Nec dubito, Auditores honoratissimi, vos ea, qua censemini, humanitate facile concessuros esse, ut hac ipsa pietatis animique memoris religione nostram de tali tamque præclaro Juris Antistite loquendi imperitiam ac tenuitatem compensemus, in tanta præsertim temporis brevitate, cujus angustissimis cancellis ejusmodi officia nostra pro more hujus loci circumscribuntur, tum etiam ob singularem animi mœstitiam, nobis tanti Viri & Amici, candidissimi præterea ac religiosi Jurisconsulti tantopere temporibus nostris necessarii jactura allatam.

Patriam, ut hinc oratio nostra proficiatur, vel potius natale solum Vir defunctus habuit urbem illam celeberrimam *Groningam*, pinguiissimi ac beati tractus

B

Gro-

Groningani atque Omlandici caput; urbem sane pulcherrimam, & non modo munitissimam atque in ipsis Annalium monumentis ob gravissimos belli labores mirifica constantia & virtute feliciter exantlatos decantatam, sed ob Academiam quoque ibidem per plurimos annos jam florentem omnigenæ eruditionis, pietatis simul & artium quarumvis nutricem atque palæstram, quæque ante ipsam Sacrarum istius erectionem ingentia orbis eruditi lumina in spissis illis bonarum literarum tenebris tum nonnihil intermittere & dispelli incipientibus, suo gremio vel produxit vel fovit, Vesselum videlicet Gansevortium, Regnerum Prædinium, & Rudolphum illum Agricolam, recidivum seculi sui phœnicem, viros plane memorabili pietate & doctrina conspicuos, & diurnam illam temporum superiorum barbariem, velut Augiæ quoddam stabulum, strenue nec infeliciter a situ sordibusque purgare conatos; ne de ceteris quamplurimis, qui postea hanc Urbem & Academiam scriptis suis & quarumvis literarum monumentis illustrarunt, quicquam adjiciamus. In hac splendida Musarum sede celeberrimus Collega noster auram vitalem haurire capit septimo Iduum Decembris, anno superioris seculi sexto & nonagesimo. Patrem habuit insignem illum Antecessorem *Alexandrum Arnoldum Pagenstecherum*, primum Steinfurtenfi Gymnasio, deinceps huic ipsi Academiæ nostræ Duisburgensi, tum vero Groningano Athenæo meritis suis scriptisque non paucis, magna doctrina & imprimis admirandæ cujusdam lectionis ubique eminentis copia referentis, ingens sane decus & ornamentum conciliantem; qui ex uxore sua lectissimâ *Catharina Aleida Schlüteria*,
am-

amplissimi Viri *Henrici Schlüter*, Judicis & Quaestoris Gronovienſis filia, & maternum genus ad ſplendidiffimam *Bentheimiorum* familiam præcipuis olim dignitatibus in tractu Teklaburgeniſi functam referente, frequentem liberorum ſobolem, ac in ea præcipue, ne de ſcæmellis loquamur, præclaros & ad paternas avitasque laudes magna contentione & induſtria graſſaturos filios procreavit; inter quos egregio Parenti ſuo ſuperſtites, *Joannem Fredericum Guilielmum*, natu maximum, & ante quinquennium circiter in Harderovicenſi Gelrorum Lycæo non ſine luctu & mærore illius loci deſunctum, *Erneſtum Alexandrum Ottonem Cornelium*, in magna dignitate & fama hodieque apud Herbornenſes verſantem, ac *Bernhardum Eberwinum* primum apud vicinos Meurſenſes, ac deinceps apud Alcmarianos in Hollandiâ, eodem munere, quo Reinerus quondam Neuhufius fuit gavifus, ornatum, & ante paucos admodum annos ſimiliter deſunctum, præſtantiffimus Jurisconſultus noſter *Henricus Theodorus* ordine nativitatibus ſimul & omine ſecundus fuit. Avum habuit Virum illuſtrem & conſultiffimum *Arnoldum Giſbertum Pagenſtecherum*, ante ſexaginta & quatuor annos in hac ipſa urbe deſunctum ſepultumque, cujus offibus & cineribus reſiduas clariffimi Collegæ noſtri exuvias paulo ante in eodem monumento appoſitas vidimus. Is enim Anteceſſoris noſtri Avus cum primo apud celliffimum Bentheimenſium Comitem *Erneſtum Guilielmum* ſpectatiſſimo Cancellarii munere per plures annos maximo cum honore & dignitate functus fuiſſet, poſtremo perturbatis in ea regione ob inconfiantiam Domini ſacris omnibus, ne tantam natalis ſoli

calamitatem ulterius spectare cogere-
 tur, in ditionem hanc Clivensem secedere maluit, à serenissimo ac potentissimo Electore Brandenburgico *Friderico Guilielmo Magno*, non modo in eorum numerum, qui sibi à Consiliis essent, cooptatus, sed Legati etiam perpetui, quem vulgo Residentem appellare consuevimus, persona apud aulam Neoburgicam, in vicina urbe Dusseldorpiensi tunc commorantem, decoratus, nec non Academiae huic nostrae simul Curator constitutus, ac propterea ut stabiles hic lares suos figeret consultum fore arbitratus est. Is autem duplici matrimonio gavisus ex priorè conjugè *Anna Elisabetha Volckershausen Ernestum Philippum*, Consiliarium Palatinum & Praetorem Heidelbergensem, *Arnoldi Jacobi*, Viri consultissimi & Judicis Steinfurtenensis Patrem, ex altera vero *Barbara Rodenbergia*, nobilissimo apud Resenses & Clivenses sanguine progenita, defuncti Collegae nostri Avia laudatissima, praeter ejusdem Parentem Alexandrum Arnoldum, etiam *Guilielmum Jacobum*, Virum manu strenuum, & Optionis nomine sub serenissimo ac potentissimo Danorum Rege stipendia facientem, nec non *Guernerum Justinum* procreavit, primo in illustri Steinfurtenfium Arnoldino Juris disciplinam publice professum, ac deinceps Marpurgi Consiliarium Hassiacum, simulque gravissima Vicecancellarii dignitate conspicuum; ne de ejusdem Gisberti Arnoldi filia, *Theodora Anna Elisabetha*, Defuncti nostri Amita, ornatissima foemina, & generosissimo Viro *Joanni Adolpho Libero Baroni de Recke*, in Dicecesi Mindana Consiliario nupta, aut pluribus aliis quicquam addamus. Proavo gavisus est praestantissimus quondam
 Colle-

Collega noster Viro consultissimo *Joanne Pagenstechero*, non solum eadem Cancellariatus dignitate in aula quondam Bentheimica gloriose functo, & jam anno superioris seculi quinquagesimo ad superos translato, sed scriptis etiam, non proletariam eruditionem spirantibus, ad nominis æternitatem inter medios aulae labores ac gravissimos negotiorum fluctus eluctato, quibus pius nepos ipse, Nostri Pater, obstetricem manum deinceps commodavit. Hic vero ex *Anna Lölevinckia*, honestissima Matrona, non solum illum, quem diximus, Nostri Avum, *Arnoldum Gisbertum*, sed *Guernerum* etiam generavit, utriusque Juris in illustri *Steinfurten- sium* *Arnoldino* Doctorem ac Professore publicum, nec non ibidem Prætozem; cujus filius *Joannes Vinandus*, genitori suo in munere Professorio suffectus ac postea sine liberis defunctus, amplissimas, quas possidebat, ædes suas liberaliter solenni testamento illustri ejus urbis *Athenæo* legavit, à primario Theologo, ibidem sacras literas publice docendi munus gerente, semper inhabitandas; quod ita etiamnum sancte observari cognovimus, & ipsi ante biennium, cum istac forte transiremus, ab hodierno earum habitatore suaviter ob veterem amicitiam una cum filio excepti contemplati sumus, sanctamque Legatoris imaginem præcipui conclavis parieti in perpetuam memoriam ipsius affixam pie admirati. Idem ille beatissimi Antecessoris nostri Proavus *Andream* quoque *Christianum* procreavit, summum rerum bellicarum apud serenissimum *Hassæ* Principem Præfectum, postremo etiam ejusdem Consiliarium & Satrapam *Hirsfeldensem*, cujus unica filia matrona nobilissima generosissimo *Baroni ab Heucke-*

Iom in matrimonium concessa fuit, ut & *Guilielmum* apud *Steinfurtenfes* jam saepe memoratos similiter olim prætorem. Possẽm nunc vobis, Auditores honoratissimi, etiam defuncti Collegæ nostri *Abavum* memorare *Guernerum Pagenstecherum*, ante aliquot secula apud *Warendorpienses* in *Diecefi Monasteriensi* Consulem integerrimum; ex quo oppido in *Westphalia*, tot magnarum & illustrium animarum sancta genitrice, universum hoc stemma in tot urbes & regiones postea diffusum atque amplificatum primo succrevit ac pullulavit. Sed quid de *Avis*, *Proavis*, *Abavisque* loquimur? Etiam *Atavum*, *Tritavum*, ceterosque majores per plura jam secula ibidem honesto vitæ genere conspicuos facile nominare possẽmus, & simul, unde totam harum rerum notitiam hauserimus, testes fide dignos indicare, nisi hæc omnia legentium oculis designata serie longe melius ac lucidius exhiberi, quam auscultantium auribus inculcari, & in publico sermone enarrari conveniret. Nam & alia non pauca huc pertinentia studio nunc prætermisimus deinceps fortassis adjicienda, ne vestra, Auditores honoratissimi, benevolentia intemperanter abuti videamur. Nec illud à nobis præterea vehementer requiri oportere existimamus, si modo verum est, quod *Laërtius heros*, facundus ille *Ulysses*, apud *Nasonem* in amplissimo *Græcorum* concilio affirmat, genus videlicet & proavos omnes, omniaque, quæ ipsi non fecimus, vix nostra esse vocanda.

His itaque Majoribus ortus **PAGENSTECHE-**
RUS noster, hoc sanguine prognatus quin positus sibi
ante

ante oculos tot ceris & imaginibus semper erectæ indolis stimulos senserit, seque ad suscipiendam ac calcandam Virtutis semitam ab his tacitis monitoribus identidem instigari & urgeri crediderit, minime dubitandum est. Versabatur ipsi ante oculos Avi Proavique dignitas; inhærebat menti celeberrimum Parentis nomen longe lateque Scriptorum multitudine & nobilitate diffusum; ipsa illa tot Cognatorum & propinquorum decora eum jam adolescentem non satis quiescere & dormire patiebantur; quod vetustos Scriptores de Themistocle Miltiadis tropæa & campum Marathonium sibi identidem in memoriam revocante testatos esse meminimus. Nec parum delectatus ipse Parens sanctissimus hac, quæ jam in tenero adolescente se conspiciendam præbebat, herbescentis ingenii alacritate, inaturè eundem ut honestis moribus ac pietati, omnium bonorum ac cœlestis benedictionis fecundissimæ genitrici, ita etiam ingenuis quibusque literarum studiis assuefaciendum curavit; in quibus ut brevissimi temporis intervallo non pœnitendos progressus faceret, reliquisque etiam commilitonibus suis facile palmam præriperet, nequaquam occasio deesse poterat, seu Urbem adspiciamus illi cum multis aliis communem, sat plerumque peritorum artificum habentem, qui teneris puerorum mentibus veluti cereis quibusdam tabulis primas ac præcipuas Virtutis Doctrinæque notas diligenter imprimere soleant, seu proprium illi ac peculiare bonum cogitemus, ædes paternas, sub quarum faustis penetralibus indoles ejus nutrita domesticis admonitionibus & documentis quotidie magis magisque acuebatur. Effectum sic sane videtur, ut Noster, sic
ut

ut mox videbimus, in præcocium eruditorum numerum, quo titulo tam multi sæpe sine causa & colore gloriantur, suo jure referri mereatur. Cum enim *Groningæ* in natali urbe prima literarum rudimenta percepisset, & jactis fundamentis, quibus aliquid pulchri solidique deinceps superstrui posset, satis idoneus videretur, qui se ad altiora converteret, in ipso ætatis flore, prætexta nondum deposita, ad publicas lectiones promotus, & egregio Viro *Adamo Mensoni Isinghio*, nativitate Clivensi, ac humaniores tunc Literas Groningæ singulari cum fama & applausu proficenti, *Michaeli* etiam simul *Rossalio*, Græcas ibidem sine pompa, sed non sine fructu & interioris doctrinæ laudibus dapes studiosæ juventuti apponere consueto, in disciplinam traditus est; quibus ducibus tantum in Eloquentia, in Romanarum antiquitatum rituumque cognitione, in ipso denique Historiarum studio, nec non in Hellenismi & Atticarum deliciarum notitia profecit, ut dilectissimo Parenti ejus, satis perito omnium istiusmodi rerum judici, paulatim tempus advenisse videretur, quo de futuro vitæ genere, ceterisque studiis ac laboribus ei caute ac prudenter accommodandis consilia inirentur. Placuit tum primo, ut ad sacras Literas studiumque Theologicum mentem applicaret adolescens, tum quod hujus cœlestis disciplinæ suavitate toties ab aliis, ab ipso etiam consultissimo Parente non leviter prædicata eum inescatum esse appareret, tum quod Fratrem natu majore jam Jurisprudentiam amplexo non inconsultum fore crederetur, si hic secundus filius diversum vitæ ac studiorum genus, in quo Deo hominibusque inservire posset, eligeret.

In

In Acadēmia Groningana tūc temporis res propemodum eo redierat, ut præter solum amplissimum Parentem ejus, totius Facultatis Juridicæ moli, ne penitus corrueret, humeros suos instar Atlantis subjicientem, vix aliquis, uno alteroque in ceteris Facultatibus excepto, jam amplius superesset, qui tot utiles & necessarias scientias publice profiteretur, ipsi etiam si non Urbis, totius certe circumjacentis Agri proceres de intermittendo paulatim supprimendoque Academiæ nomine ob varias causas cogitare inciperent. Ad sacrarum Literarum cognitionem & cœlestem doctrinam qui juvenibus viam muniret, nullus erat, eruditissimo ac celeberrimo Theologo Joanne Braunio, qui solus per multos annos restiterat, rebus humanis exempto. Hic defectus efficiebat, ut Noster Steinfurtum mitteretur, in cujus Arnoldino tam Parens ipsius quam tot Parentis Cognati doctrinæ suæ semina olim sparserant, ibi ductu celeberrimi *Arnoldi Vischii*, Theologiæ ac Linguae sanctæ Professoris simulque Oraculorum divinorum Interpretis primarii, sacrarum Literarum studiis initiandus. Et quamquam post breve aliquod temporis spatium iis iterum desertis Jurisprudentiam more Majorum amplexus est, degustatæ tamen semel cœlestis doctrinæ dapes eum talium studiorum amorem ac cultum ipsius menti ingenerarunt, ut nunquam deinceps à lectione optimorum librorum res sacras tractantium abhorruerit, iisque sæpe non minus quam aliarum scientiarum monumentis animum suum pasceret, certe iisdem librariam suam suppellectilem avidissime & cum cura nonnunquam instrueret.

C

Velis

Velis igitur retrorsum datis cum ad Jurisprudentiam animum appellere decrevisset, monitu amplissimi Parentis sui se iterum Groningam contulit, ut hujus quasi divinitus & ipsa nativitate sibi concessi domestici Doctoris institutione deinceps uteretur. Unde enim certiora præcepta quam à Jurisconsulto longe lateque celeberrimo petiisset, quique semper gratia & studiosæ juventutis ex universâ pene Germania Belgioque confluentis applausu mirificè floruerat? unde fidioliores monitus, quam ex proprii Parentis ore hausisset? unde denique tutiora & minus ambigua responsa, quam ab hoc domestico tripode sibi exspectanda credidisset, quæ tanto majori cultu & religione venerabatur, quanto hæc magis suæ saluti, quam multorum alienigenarum oracula, intenta fore non vane augurabatur. Hic vero cogitate, Auditores, & mecum perpendite, quantos quam brevi tempore diligentissimus Juvenis progressus fecerit, quam strenue & alacriter oculos suos animumque per omnes Jurisprudentiæ partes circumtulit, qui paucis annis interjectis ab eruditissimo Parente suo summis in Jure honoribus rite legitimeque capeffendis dignus fuerit judicatus. Contigit hoc die vigesimo septimo Septembris, anno hujus seculi decimo quinto, cum annum ageret ætatis decimum nonum. Socium in hac dignitate suscipienda habebat *Jacobum Hæsem*, celeberrimi quondam Bremensium Theologi Cornelii Hæfæi filium, ac postea publicum apud eodem Philosophiæ practicæ Professorem, scriptis variis ac literarum monumentis rosos ungues sapientibus clarissimum, sed deinceps in medio laudis ac celebritatis cursu, non sine illatabili rei literariæ, cui multo plura
magis-

magisque etiam præclara minabatur, detrimento è vis sublatum; ut facile si ex se ipso hic nobilissimus Juvenis cognitus non fuisset, vel ex isto laboris & dignitatis socio, qui majore jam ætate simul & insigni doctrinæ copia conspicuus erat, cognosci potuisset.

Talis doctrinæ specimine publice jam edito jure sperari poterat, intra brevissimi temporis spatium novellum hunc Juris utriusque mystam PAGENSTENCHERUM nostrum publico cuidam muneri cum laude & fructu alicubi administrando admotum iri. Nec diu præclarissimus Parens hoc Filii sibi dilectissimi incremento, hoc gaudio, hac felicitate cariturus fuisset, nisi invidia fatorum obstitisset, quæ Virum longiore vita dignissimum anno hujus seculi decimo sexto non sine luctu & gravissimo totius familiæ mcerore, eadem ferme ætate, qua nunc Filius ipsius, Collega noster, decessit, abstulerunt. Ad tanti vulneris atrocitatem nonnihil mitigandam Groningani quidem Proceres hunc Nostrum Doctoris, ut appellant, legentis titulo honoraverant; sed exiguis tamen revera commodis sibi mactatus videbatur, qui nondum certam stationem ac portum, in quem navim suam subducere poterat, nactus fuisset. Prope tamen per triennium illic adhuc post obitum clarissimi Parentis subsistere, & ibidem velut in litore pulcherrimas varii generis conchas & umbilicos colligere, hoc est, in suos aliorumque usus utilissimam tam literariæ quam Juridicæ doctrinæ suppellectilem privato labore per otium honestissimum constipare voluit, donec secundioribus ventis adspirantibus vela sua in altum dare, & eo iter, ubi quietas sedes sibi fata ostenderent, dirigere posset.

Nec defuit paulo post jucundissima occasio, ut publici Doctoris persona imposita laudabilem aliquam Spartam, cui ornandæ jam in ipso juventutis flore idoneus esset, adipisceretur. Eam *Linga*, non inamcenum istius in Westphalia regionis oppidum ostentabat, quod ut aliis nominibus, ita inprimis illustrissima *Dankelmannorum* nunquam sine cura & religione nominandorum gente, ac præcipue sacrosancta illa admirandorum septem Fratrum Deo hominibusque placentium, velut totidem veteris Græciæ Sapientum, Plejade jure gloriari ac superbire potest. Eo nimirum venerabile illustris Athenæi Palladium, quod olim *Fridericus Henricus* serenissimus Arausionensium Princeps Bredæ in Brabantia deposuerat asservandum, deinceps Nepos ejus Rex magnæ Britanniæ potentissimus *Wilhelmus Tertius* transtulerat, in quo hæcenus *Antonius Bylertius*, Vir sine ostentatione doctissimus, ac diversis opusculis tam ligatò quam soluto sermone curioso exaratis, postea vero *Joannes Fridericus Nilantius*, ex magni illius Jacobi Gronovii sorore prognatus, præclaris conaminibus, & inprimis elegantissima Phædri editione sibi nomen pepererat. Horum ille jam senex annis laboribusque fractus quieta morte tanquam sopore solutus, hic vero ad alia munera civilia inter populares suos Belgas federatos obeunda transgressus fuerat. Vacabat itaque Lingæ Historiarum & Eloquentiæ provincia. Eam ut administrandam fusciperet **PAGENSTECHERUS** noster, adjuncto etiam extra ordinem Jus Romanum publicumque interpretandi munere, honestissimis conditionibus, mandato serenissimi ac potentissimi Borufforum Regis, invitabatur.

Non

Non poterat non jucundissimum id accidere elegantissimo, & vix tunc vigesimum tertium ætatis annum inchoanti Viro juveni, defuncto Collegæ nostro. Discant hinc veræ eruditionis, & inde paulatim orituræ certissimæ nobilitatis ac famæ studiosi, quam utile ac necessarium sit, bonarum literarum odore in prioribus academicæ vitæ annis ingenuum ac nobile pectus adspersisse, qui illi deinceps tanquam recenti testæ additus in seram senectutem non sine insigni gloria & emolumento constanter inhæret. Discant, inquam, non quid proletarii & capite censi, non quid fricti ciceris & nucis emptores eorumque sordidi heredes per ignem doloso cineri suppositum raptim transilire consueti, sed quid nobilia & de meliore luto fabricata pectora faciendum, quibusque mediis ad honorem, ad decus, ad ipsas etiam domesticas rationes decenter & ingenue, sine plebeja rapacitate, & obvios quoscunque inclementer deglubendi libidine, constituendas grassandum existiment, ne deinceps togatorum vulturiorum more in medio foro latrocinia facere pulchrum ac gloriosum esse sibi in animum inducant. Discant, quo pacto non conturbare & permiscere omnia, sed leni & salutari studiorum promulsive stomachum ad concoquendos deinceps graviorum disciplinarum cibos corroborare & præmunire oporteat, ne sprete hac cautione omnes sine selectu, sine more deglutitas ac male digestas offas cum ructu & fœtore aliquando revomere cogantur. Aliter longe sibi Noster in adolescentia & juventute faciendum, alia via incedendum esse crediderat. Avide iraque & bonæ persuasionis plenus *Lingam* accessit præstantissimus Collega noster, delatamque sibi pul-

cherrimam provinciam habita & mox in publicum edita Oratione de *Missilibus in vulgus spargi solitis*, materia sane jucundissima, & elegantis cujusdam, nec vili paleâ & plebeja loligine exsurdati palati, quale postea semper ostendit, gustum prodente, auspiciatus est. Contigit hoc quarto Iduum Januarii, anno hujus seculi nono & decimo, cum ætatis, sicut diximus, tertium & vigesimum vix ingressus esset.

Licet autem huic spartæ non multum ultra bien-
nii & semestris temporis spatium præfuerit, tanta ta-
men illam industria, tanto vigore & alacritate, tanta
denique fide & gravitate mentis ornavit, ut non modo
artium bonarum studiosæ juventuti in decurrendo,
quod ingressa fuerat, stadio sæpe difficili ac tenebricoso
diligenter ipse juvenis accensâ face præluxerit, eaque
sedulitate & peritia sua omnium incorrupte de rebus
nostris judicantium puncta retulerit, docens ac religio-
se inculcans his fundamentis rite positis cetera perquam
facilia fore, absque iis autem totam molem velut ru-
dem indigestamque squallere penitus; sed etiam tam
exiguo temporis intervallo alterum doctrinæ simul &
pietatis monumentum Amstelodami publicis typis im-
pressum illic reliquerit, luculenta parentatione in obi-
tum amplissimi & integerrimi Viri *Joannis Jacobi Fa-
marsii*, serenissimo quondam Regi à Consiliis constituti,
redituum ecclesiasticorum Quæstoris, & simul illustris
Athenæi curam gerentis, conscripta, quam solam dili-
gentiæ & eruditionis suæ tesseram mecum ob raritatem
ejus, ut querebatur, communicare non potuit, ipse
tamen postea aliunde consequutus sum,

Talem

Talem se *Lingæ* bonarum literarum Antistitem præbuerat defunctus celeberrimus Collega noster, ut mox aliis quoque locis & regionibus de se potiundo curam injiceret & desiderium. Anno jam labentis hujus seculi vigesimo primo Vir consultissimus *Jacobus Eckius*, nunc insigne Groningensis Academiae ornamentum, deserta Juris & Politices statione Hammonensi huc Duisburgum nostrum eadem sacra tractaturus concesserat; ad cujus vices supplendas nemo aptior PAGENSTECHERO nostro videbatur; qui quod Jurisprudentiæ, utilissimæ ac vere regię disciplinæ, se præ ceteris animum laboresque suos more majorum pridem consecrassè meminisset, ne perfidum sacramentum divæ Themidi dixissè videretur, hanc occasionem ad priora Sacra redeundi nequaquam è manibus suis dimittendam esse judicabat. *Hammonam* itaque, principem Marcanorum Westphalicorum urbem, illustri jam à pluribus annis Athenæo conspicuam, se contulit, novæque huic Sparta per optimum Virum, pluribus deinceps in locis quoque collegam futurum, *Guilielmum Neubusium*, tunc politiores Literas, Historiam & Philosophiam illic profitentem, simulque Sacrarü istius Præsidentem, inauguratus est, habita & in publicam lucem edita de *Tribus Juris Præceptis* Oratione nitidissimâ, cui solennitati pridie Nonarum Novembris, eodem anno, peractæ felicissima omnia non defuerunt. Illic enim non modo in alliciendis imbuendisque nobilissimorum juvenum, qui eo tempore nescio quo Panico terrore vehementer dispersi videbantur, & nihil tamen, si modo suarum partium rite meminissent, metuendum habebant, ingeniis, in conscribendis eden-

disque

disque singularis diligentiae & eruditionis monumentis postea suo loco commemorandis defudavit, ac magis magisque inclaruit, illic non modo habita & typis exarata de *Pegaso Jurisconsulto* Oratione novum Collegam, doctissimum *Petrum Fridericum Hufsonem*, Haga-Batavum, Historiarum & Philosophiae muneri inauguraravit, sed ad proprias res domesticas etiam rite debiteque constituendas curas & cogitationes suas convertit. Viderat Trajecti ad Rhenum pulcherrimam Virginem *Joannam Theodoram Scherpenzeliam*, animi corporisque dotibus egregie conspicuam, nec contemnendae hereditatis, quam vel ipsa nancisceretur, vel suis, si qui forent, liberis aliquando cernendam relinqueret, exsortem futuram. Hanc ut ille religiosus prius oculis conspexerat, ita etiam mox teneris & amantibus sibi appetendam esse constituerat. Nec ipse, cum satis spectabilis & amore dignus, honestissima praeterea gente procreatus, & insigni munere in illustri Athenæo condecoratus esset, multum diuque laetae huic praedae insidiari coactus fuit; cujus cum feliciter annuentibus Gratiis ipsoque Deo immortalis honestissimi votis adspirante potitus fuisset, cum eadem sanctissimi matrimonii vincula, Hammonæ Westphalorum cum publici Juris Antistes esset, contraxit. Et quamvis hujusmodi suavis ac nullis plane querimoniis divulsa copula parum fuerit diuturna, dum se ultra sexennii spatium vix extendit, non paucos tamen nec degeneres dulcissimi amoris fructus reliquit. Nata enim ibidem quinque nexus hujus conjugalis sunt pignora, quorum tria per singularem divini Numinis gratiam ac favorem adhuc supersunt, & ut in seram senectutem diu prospere-

spereque supersint, ea, qua par est, humanitate & benevolentia precamur, Filius unus, duæque Filiaë; Vir nempe amplissimus & consultissimus *Joannes Alexander Guinandus Pagenstecherus*, Collega noster honoratissimus, & jam per aliquot annos una cum defuncto clarissimo Parente suo non sine insigni ejus lætitia Juris doctrinam in hac bonarum artium & scientiarum officina docens, nuper etiam à celsissimo Saynensium ac Hohensteiniensium Dynasta ad Cancellariæ ejusque Directionis, ut loquuntur, munus lautissimis sane conditionibus, nobis gratulantibus dicam, an potius dolentibus? invitatus fuit; tum Filiaë omni virtutum atque elegantiarum genere præ multis aliis fulgentes, *Joanna Aleida Maria* natu maxima, & *FridERICA Mechtildis Eleonora*, quarum illa ante aliquot annos Viro plurimum reverendo & acutissimo *Guilielmo Geisewitio*, Oraculorum divinorum apud populares suos Trajectinos Interpreti fidelissimo, simulque supremos in Philosophia honores ob eximiam eruditionem solenniter consecuto, in matrimonium concessa fuit, quem hic quoque, singulari Dei providentia, hoc ipso tempore, quo sanctissimus Socer ipsius & ultimo malo correptus erat, & exspiravit, & omnium nostrum matri terræ mandatus est, præsentem videtis; hæc vero omnibus virgineis ornamentis commendata etiamnum in solitario vitæ statu subsistit. Alter vero Filius *Andreas Guilielmus* natu secundus ante quatuor circiter menses, cum jam eidem celsissimo Saynensium Domino à consiliis Regiminis & Consistorii constitutus, imo etiam diversis ingenii doctrinæque monumentis singularem Majorum vestigia premendi ardorem spirantibus

D famam

famam laudesque consecutus esset, in ipso flore ætatis lenta tabe decessit, non sine incredibili dolore Parentis, jam tum ægrotare & paulatim fatiscere incipientis, ut nos ipsi quoque magis hinc magisque male ominari, & longe pejora, quæ nunc secuta sunt, præmetuere cogere-
mur. Filius vero natus minimus *Guernerus Carolus*, tenerrimus adhuc infans cum esset, in ipso itinere inter Hammonam & Vesaliam, in ipso, inquam, curru, cum sanus paulo ante valensque fuisset visus, subitis torminibus tenerum atque obnoxium pueruli corpusculum enecantibus non sine gravissima utriusque Parentis perturbatione extinctus, ac Vesaliæ sepultus est.

Revertor ad ipsum, Auditores honoratissimi, defunctum clarissimum quondam Collegam nostrum. Rebus domesticis ita jam constitutis non otio & voluptate diffluere incipiebat, non ignavia & mollitie marcescebat, sed nunc magis magisque tam studiosæ juventuti quam orbi erudito inserviendum esse statuebat. Ad egregios quosque conatus laudes paternæ ejus petus perpetuo fodiebant velut stimulis. Hæ faces subjiciebant assiduas; hæ calcar addebant sua sponte currenti; hæ nihil ipsum humile, nihil vile & abjectum sapere oportere monebant. Interea vero dum ita Hammonæ adhuc commorabatur, proximo quidem, postquam eo se contulerat, anno ad ordinariam Juris docendi provinciam & Syndici quoque munus in *Herbornensi Athenæo* sustinendum invitatus fuit; verum eos honores comiter deprecabatur, & Hammonæ persistere malebat. Sex autem septemve annis interjectis cum
ad

ad eandem Romani publicique ac naturalis Juris stationem clementer à serenissimo ac potentissimo Rege nostro in hanc *Academiam Duisburgensem* vocaretur, eam amplecti non dubitabat. Evocatus hinc paulo ante Vir amplissimus & consultissimus *Henricus Philippus Zaunschlifferus* erat, Juris Sacerdos in hoc Prytanæo peregregius, illustrissimo Dynastæ Hanoviensi à consiliis Regiminis futurus. Is itaque eò velut in patriam terram, Cynthio flumine Petri Lotichii dulcissimis carminibus tantopere celebrato irrigatam, cum concessisset, novus heic Juris Antistes, novus requirebatur Sacerdos. Quis autem PAGENSTECHEO nostro melior aptiorque excogitari potuisset? quis merebatur, cujus in demandando tam insigni munere major haberetur ratio? scilicet ut eandem hic cathedram, quam Pater olim egregiis dotibus exornasset ingenti discipulorum agmine stipatus, cujus ut & Athenæi totius Curaturam gefferat Avus, nunc ipse similiter ingenio & doctrina sua decoraret ac tueretur. Venit itaque bonis huc auspiciis, impositamque sibi publici Doctoris personam ipsis Nonis Sextilibus Anni vigesimi octavi feliciter & inter omnium applausus suscepit, dicta ex his Rostris Oratione *de Puteali Libonis*, quæ paulo post publicis quoque typis una cum gratulatione nostra, quam tunc novo Amico adveniēti, & solius nominis ac studiorum luce nobis cognito, debere videbatur, exscripta fuit.

Quid nunc vero multa vobis, Auditores, de præclaris tanti Viri in hanc Academiam meritis, de laboribus molestiisque ad tuendam ejus dignitatem ac gloriam

riam devoratis, quid de singulari se suasque artes sine omni indecora ostentatione nobilissimæ juventuti commendandi dexteritate loquamur? In latissimum campum Oratio nostra exspatiaretur, si singula paucissimis tantum verbis non dicam enarrare & in medium producere, sed vel leviter attingere vellemus. Quare faciam non quidem quod illi pictores teste Romano scriptore facere consueverunt, qui terrarum situs pingunt, & in brevi quasi tabella totius orbis imaginem amplectuntur, sed potius quod illi artifices præstare solent, qui cum immensum & numerosum nobis exercitum repræsentare gestiunt, paucorum quorundam integra corpora exhibent, ceterorum vero plerorumque sola tantum capita, eaque ne quidem plena & absoluta, superne leviter prominentia adumbrant.

Vocibus pariter Scriptisque Academiæ nostræ decus amplificare studebat; quorum prius cum omnibus, posterius vero cum paucis commune habuit. Academiæ certe juventutis studiosissimus erat, ejusque commoda & profectus omni ope consilioque promovere connitebatur. Hoc Ver sacrum jucundissimum, sibi que, priusquam dimitteretur, diligenter excolendum ornandumque censebat; hoc juvenum semper recens examen existimabat, quod ut in alvearibus suis sibi simul utilissima mella, & universæ hominum societati ac Justitiæ nutriendæ profutura conficeret, unice in votis habebat; latus etiam & honeste glorians, si quid eximii adaugendo & inflammando incitatissimo sedulitatis ejus calori à se præstitum fuisse meminisset. Scriptorum vero ejus satis numerosa seges est. Non ingen-

ingentia quidem volumina, qualia magnum sæpe malum esse seniore Plinium dixisse recordamur, sed tamen plura & crebriora, eaque nitida, curiose elaborata & perpolita producere solebat. Extant ejus *Commentariorum ad Pandectas Partes quatuor* annis vigesimo tertio, sexto, octavo, & trigesimo secundo hujus seculi Lemgovix in lucem datæ, continententes Sexti Pomponii Jurisconsulti ad Sabinum libros quatuor priores, è Pandectarum fragmentis erutos, secundum argumenti ordinem dispositos, ac notis perpetuis illustratos. Singulis curiosæ simul & cum cura elaboratæ dissertationes adjectæ sunt, eodem plerumque tempore & loco impressæ; quales nimirum illas censerî oportet, à qua quis ætate testamentum facere possit, de *Agnatione postumi*, porro de *Lege Falcidia in causis piis cessante*, de *Pactis Tacitis*, de *Impensis in rem alienam factis*, quæ pleræque denuo superiore anno Lemgovix simul recusæ sunt. Extat ejus *Commentatio ad L. XX. π. de Evictionibus & Dupl. Stipul.* Extat *Pandectarum Libri primi Titulus Secundus de Origine Juris*, brevibus notis instructus. Extat *Dissertationum varii argumenti Enneas*, merx oppido nitida, Lemgovix ante sexennium erudito orbi exposita, quarum nonnullarum vel solæ inscriptiones, *Septes*, sive, de *Bello populi Israëliti contra Animonitas*, P. *Cornelius Scipio Nasica optimus*, duplici dissertatione exhibitus, *Pupillus sub Tutoribus*, *Muti loquentes*, *Thesaurus in fundo emto*, & quæ plura hujusmodi ferculorum curioso atque erudito cuivis lectori salivam motura sunt nomina, elegans Viri palatum nobis declarare possunt, præsertim cum titulis ipsa rerum quoque

series respondeat. Extant ejus Dissertationes Orationesve alia seorsim excusæ, & deinceps Lemgoviaë quoque anno hujus seculi trigesimo nono sub titulo *Dissertationum Triadis* iteratæ; quales sunt *de Sceptro, Majestatis Insigni, de Regali Alluvionum insularumque in Flumine publico natarum Jure, de Appio Claudio Centemmano*. Extat ejus *Jus Pegasianum, sive ea Justiniani Pandectarum capita, quæ Pegasi Jcti sententias & opiniones de Jure referunt, Annotationibus & Commentariis perpetuis illustrata*, cui *Dissertatio de Pegaso Juris Consulto* accedit; quod opusculum ejus imagine æri inculpta decoratum ibidem anno quadragesimo primo prodiit. Extat denique, qui cantus ipsius cygneus fuisse videtur, *Rectoratus Tertius, sive Oratio de Advocatione Cæsariensi*, cui me iterum perpetuum mutuaë amicitiaë pignus votivo applausu apponere voluit, superiore anno in lucem prolata; ne de aliis ejus elegantissimis monumentis supra passim in rerum ejus gestarum & fatorum narratione memoratis ulterius loquamur. Iphis etiam hebdomadalibus rerum variarum narrationibus, in hac urbe more aliarum quarundam publicari, & infueto *Intelligentiarum* nomine vulgo designari solitis suas olim aliquoties observationes eruditas inseruit, quarum unam Filius ipsius nuper defunctus suis Adversariorum Libris ante annum Trajecti Batavorum editis ob materiaë raritatem ac leporem annectendam, ac sic rursus inprimendam curavit.

Facile hinc, Auditores, de ingenio & doctrina celeberrimi defuncti Collegæ nostri, quosque labores ad tuendam suorum simul studiorum & Academiaë gloriam

riam exantlaverit, judicare potestis. Fasces Academicos ter gessit non sine sollicitudine tanto muneri debita. In primum ejus præcipue Magistratum extat quoque non valde eruditum quidem illud, sed tamen, ut opinor, non vulgare aliquod monumentum nostrum, Lemgovia deinceps inter quædam opuscula ejus denuo recusum. Decani personam gravissimam creberrime cum honore & dignitate summa sustinuit. Denique nihil prætermisit, quod ad Academiam, ad Urbis hujus Palladium, hoc, inquam, cœli depositum sartum tectumque conservandum pertinere arbitraretur. Tanta tamque singularis Viri virtus cum peculiari & *Pagenstecheris* propria dexteritate studiosos artium quarumvis ingenuarum epoptas tractandi conjuncta efficiebat, ut ante quinquennium circiter nobis eum Harde-rovicenses inviderent, quem scilicet ad suscipiendas celeberrimi Fratris sui paulo ante defuncti vices diligenter invitabant. Sed multo decentius, & è re sua magis ei futurum videbatur, omissis Geldris apud Clivenes nostros subsistere, eorumque porro Duisburgenfi Sacratio operari.

Quod autem ad mores ejus vitæque genus attinet, eandem ac minime fucatus erat, ita ut & sales adama-
ret, & gravitatis minime oblivisceretur. Motibus animi celerrimis in utramque sæpe partem facile agebatur, ut qui temperamenti sanguinei ac cholericus esset. Contingebat hinc aliquando, ut indigna aliqua rerum specie oculis repente objecta facile irritaretur & exanderet, sic tamen ut placabilis esset, & ingenitæ mansuetudinis memor, ac fere talis, qualem se fuisse prudentif-

dentissimus ille Vates Venusinus aperte ac sincere confitetur; qualemque nihil extra numerum modumque facturum esse constaret. Rerum omnium divinarum sacrarumque cultor erat religiosus, ab omni impietate, ferocia, temeritate penitus abhorrens, adeo etiam ut toto nonnunquam corpore ad Cyclopicam quorundam profanorum audaciam, ad quælibet effutiendi & permiscendi libidinem contremisceret, omnes etiam hujusmodi bombomachidas & irrisores ex animo detestaretur, quod nos quoque, quibus interiores mentis cogitationes non semel aperuit, ex animo testamur. Partium studia & obtrectationis intemperiem penitus evitabat. Erga pauperes & egenos erat munificus & liberalis, magis etiam affabilis, quam quisquam mortaliū cogitasset, ut qui multum ex generoso illo mentis habitu possideret, qui debellare superbos & subiectis parcere nos monet. Denique talis erat, qualem, si ignorares, non facile aut temere adires, si paulo familiarius nosset, nunquam dimittere cuperes; adeo erat suavis, elegans, & quarumvis eruditarum aut utilium rerum curiosissimus indagator. Ipsi hoc longo rerum inter nos mutuo actarum usu didicimus, quarum argumenta non solum in Specimine nostrarum Emendationum ad Guntheri Ligurinum, sed etiam alibi, ipso hæc talia non adspernato, existant. Res non modo Romanorum, Græcorum, aliorumque populorum, sed etiam res patriæ, res majorum tam suorum, quam cujusvis aliorum ei auditu erant jucundissimæ. Lubentissime præteritorum memoriam refricabat. His fabulis fructuosis simul & dulcibus oblectabatur. Harum ope velut coagulo quodam amicitia nostra concreve-

ereverat & alebatur, nobis jucundissima, noxia nemini.

In omni vitæ genere domi forisque mirificus apparerat nitor, isque non vanus & inanis, nec vernili levitate quadam, sed singulari judicio & gravitate, quæ simul perpetuo emicabat, quæsitus. Quod Scriptor antiquus de quinto Romanorum Rege Tarquinio Prisco, sapientissimo principe, testatur, eum Græcum ingenium Italicis artibus miscuisse, hoc est, elegantiam ac nitorem industria & frugalitate temperasse, idem revera de PAGENSTECHEO nostro affirmari poterat. Uxorem sibi dilectissimam, & cujus nunquam sine interiore mentis cultu & amoris pristini significatione recordabatur, jam Hammonæ in flore ætatis ejus amiserat, non sine insigni, quem ex hac jactura ceperat, dolore. Venerat huc teneris liberis ac partim adhuc infantibus ornatus magis auctusque, quam oneratus; adeo statim incredibili cura & sollicitudine omnes cogitationes eò converterat, & perpetuo deinceps convertebat, ut eorum cultui, educationi, curæque universæ nihil omnino deesset. Blandissima & vere beata illa societas conjugalis interrupta erat importunæ Mortis invidia; sed domesticarum rerum administrationi per incredibilem ac vere paternam vigilantiam ipsius, attentionem & sollicitudinem, tum aliorum hominum, quorum peculiari servitio consilioque diligenter uti consueverat, fidem nihil propemodum decessisse videbatur. Neque enim ex eorum numero erat, qui dum nitorem & elegantiam sectantur, dum omnis generis lautitias, dum vasa Deliaca, & æs Co-

E

rin-

rinthium, dum marmora, rariores tabulas & imagines infano pretio conquirunt, parum referre existimant, exornentne magis res suas domesticas, an profigent. Nec de eorum erat gente, qui adversus paucos saepe indignos, & satis ipsos, unde curiculam curret, habentes sunt splendidi ac liberales ex iis, quæ eos mille pauperibus, imò viduis & orphanis eripuisse, ex are alieno post tot nefarias fraudes, circumscriptiones & mendacia deinceps contracto ac nunquam solvendo apparet: qui de alieno sunt munifici, de alieno comestantur & sagine faciunt, de alieno inflati turgent, de alieno cum pompa & apparatu velut Junonia Sacra portantes lente incedunt, & dum se suosque gradus in umbra metiuntur, crebro subsistunt ac circumspiciunt. Hos ille similesque viperino sanguine pejus oderat, & nos omnes quoque jure meritoque odisse debemus. Hi enim sunt, qui præter infinita cetera mala incommodaque etiam aliis longe honestioribus quasi regulas præscribere videntur; ne, nisi parem & ipsi insaniam insanire, pari rapacitate & scelerata latrocinandi consuetudine humanam societatem perturbare, & simul res proprias in aliorum ardelionum gratiam perdere voluerint, quasi extra numerum ponantur, aut ab ineptis iudicibus non sine maligno odio & livore contemnantur, deinceps in ipsas has hirudines quasi loco gratiarum actionis, si contabuerint, pariter investuris. Et sane Noster ut honeste ac cum dignitate vivendum, ita suum cuique tribuendum esse, ex tribus illis Juris præceptis, quæ olim ipse luculenta oratione adeo commendaverat, pulchre meminisse solebat. Quamvis itaque postea ex tenerrimo amore suo-

suorum in perpetua viduitatis solitudine remanserit, nihil tamen domesticis ejus rationibus erat accuratius, nihil politius, nihil decentius, rectius ac magis ordinatum, nihil, ut paucis omnia complectar, elegantius simul atque frugalius. Et ut appareat, talia ejus indoli atque ingenio, propriisque animi sensibus, non fortuito casui adscribenda esse, eadem, si non major elegantia, idem plane nitor ex tota libraria suppellectile eminebat, quam tanta cura, selectu, judicio, tantis sumptibus & impensis sine rei domesticæ perturbatione conquirebat, & non in aspectum ac vanam oculorum voluptatem, sed potius in usum deliciasque suas & fructus quotidianos coacervabat, ut manifestum unicuique fieret, nihil eum nisi consulto & rationibus bene subductis suscipere; nobis certe, qui ante tres quatuorve etiam menses, cum in prioribus adhuc ædibus ageret, ab eo fera quadam vespera in Bibliothecæ sacrarium, ad dispellendum aut mitigandum animi mœrorem ex Filii præstantissimi obitu conceptum, invitati eramus, nobis, inquam, certe manifestum esset, has similesque delicias tam ex sacris quam civilibus Scriptorum monumentis nasci solitas, tales thesauros, talia pabula ipsi post Deum immortalem præ reliquis semper curæ cordique fuisse. Nec hujus affectus sui magnitudinem etiam paucis ante mortem hebdomadibus celavit, cum se quamvis valde languentem è cubiculo in proximum Bibliothecæ jam satis iterum nitentis & ab apparitore Academico talium rerum gnaro in ordinem redactæ conclave à suis duci voluit; quo facto postquam ultima vice has delicias suas quasi salutasset & iis in æternum valedixisset, mox animadversa ingenti
E 2 debi-

debilitate sua se iterum cubitum deducere præcepit, nunquam videlicet eodem, ut jam ipse ominabatur, reversurum. Idem & nobis, cum ad eum ultima vice jam valde laborantem inviseremus, & optarem, ut novas, quas paulo ante incolere cepisset, ædes adhuc diu sanus valensque, discusso hoc morbo, inhabitaret, placide respondebat, talia nempe sibi vix speranda videri; tempus esse, ut toto se animo, totaque mente ad æterni domicillii meditationem componeret; quod eum etiam, donec sensuum animique compos fuit, diligenter & enixe fecisse confidimus.

Statura corporis fuit eminenti, & speciosa, quali etiam celeberrimum Parentem ejus extitisse narratum meminimus, oculis vividis & amœnis, incessu magis tardo gravique quam accelerato, colore satis bono sanoque; nisi quod hæc omnia paulatim à biennio, si bene meminimus, nonnihil mutari ceperint; donec præterito autumnò & ultima hieme ei succedente manifeste hæc omnia in pejus ruere, vires penitus fatiscere, gressus vacillare, ac nihil prosperi jam nobis annunciare. Accedebant noctes insomnes, inedia & quorumvis ciborum grave fastidium. Sed quot quantisque malis & incommodis Vir optimus & nunc post tantas vitæ hujus miseras vere tandem beatus à clementissimo Deo quasi lustratus fuerit, dicam, Auditores, uberius clariusque; in quo si paulo peritius, quam à me expectari potuisset, loquutus fuisse videbor, cogitate, me usum verbis monituque experientissimi Medici, qui defuncti curam gessit, honoratissimi Collegæ nostri D. *Leidenfrostii*, hoc anno magnificos Academiæ fascēs habentis,

bentis, & pro sua benevolentia ac facilitate harum rerum imperitiam nostram, sicut cupiebam, instruentis :

Morbus itaque, cujus impetu Vir celeberrimus vivere desiit, nomen cachexiæ atrabiliaræ gerit, quam fere ignoratam superiorum seculorum Medicis solus ex propria observatione & ex veterum monumentis recte descripsit Boerhavius. Dirissimus quidem ille morbus ex assiduâ sedendi per multos annos cupidine, & ex perpetuo meditationis & acriorum studiorum exercitio beato Viro natus, per bimam deinde anorexiam & omnimodum somni defectum continuo auctus sub initium hujus anni propter mœrorem ex optimi Filii morte turgere cœpit. Et quamquam in procero & bene facto corpore non mediocre solidarum partium robur sedebat, tamen sub iniqua mole & acredine materiæ, quæ putri proxima erat, sensim natura defecit. Non modo enim vertigo frequens & leipothymiæ, tum febris continua, quæ ex epidemica horum annorum constitutione typum tertianæ mentiebatur, ac insuperabilis functionum animalium debilitas, & quæ alia se jungebant non læta cerebri incommoda, ipsam vitæ radicem male adfectam docebant; sed etiam externis non parcebatur artubus, quorum carnes arthriticis similes dolores primo, dein his succedentia ulcera maligna, & œdemata ultra modum excruciabant. Post variam igitur pugnam, tentatisque per naturam & per medicinam auxiliis non paucis, Vir beatus morbo victus, apoplectico se dedit per ultimos vitæ dies sopori. Animales functiones, sensus motusque videlicet, primò con-

ticuerunt, dein fractis viribus respiratio magnopere labefactata est. Inter omnia viscera cor optimum fuit, postremosque expugnaturi hostis impetus diu sustinuit illaesum, donec subito pulsus remittens indicaret rem esse confectam. Sic igitur exspiravit celeberrimus PAGENSTECHERUS noster, cum non sine admiranda novitate & rerum humanarum vicissitudine, eadem propemodum hora ei duo nepotes ex Filio nascerentur, quorum alter adhuc vivens hinc deinceps memorabilem nativitatis suae epocham constituere potest, alter exanimis in lucem protractus eodem paulo ante simul cum Avo fuit conditus sepulcro, in quo pariter Abavus requiescit. Sic, inquam, vixit, sic obiit, sic exspiravit Vir praestantissimus optimusque, quondam insigne Academiae nostrae ornamentum & decus, septimo hujus Junii mensis die circa quartam fere matutinam, annum aetatis quinquagesimum sextum agens, unoque, si Parentis aetatem conferamus, minor. Tu vero, beatissima Anima, in caelo tandem post tantos tamque graves ergastuli tui cruciatus exantlatos omnibus aeterni domicilii deliciis fruire, dum ossa cineresque avitis ossibus ac cineribus adjuncti usque ad felicem instaurationem quiescant.

O quid Numidico marmore splendor
 Magnis saepe domos sumptibus, Incolae,
 Sublimique juvat condere proximas
 Caelo Pyramidum strues?

Laxis,

Laxis, cuncta regens Sors ita dum tulit,
 Ipsi nos etiam forsitan atriis
 Non quæsisse nihil credimur, & nimis
 Amplis degere sedibus.

Ne præter meritum Zoilus invidæ
 In nos, dum canimus tale, calumniæ
 Latrans dira tamen spicula dirigat,
 Et virus tacitum vomens;

Nil præter requiem mentis in angulo,
 Produci Tyrio murice nesciam,
 Musarumque mihi nectareas dapes
 In votis puero fuit.

Has mirabar avens, has modicæ capax
 Tantum sortis opes; has ego vel bonis
 Luculli veteris rebar & Attali
 Majores & Achæmenis.

Ridebat viridis scena superbiæ,
 Quum rivus tenuis lamberet hortulum:
 Hærebat teneris vivida sensibus
 Tranquilla facies casæ:

Tant

Tum parva miseris degere liberum,
 Quæ fortuna foret, sub lare debitis,
 Nec fastu tumidum, nec timidum metu;
 Sed Musas colere & Deum.

Optabam, meministi, jam puer, ut foret
 Talis vita mihi, sic fluerent dies,
 Quædam pulchra simul nactus opuscula
 Post spretas fueram nuces.

In musco recubans hæc tener ad sacra,
 Qua fons friget, aquæ murmura voveram,
 Orbus matre simul cum patre, non tamen
 Gratis orbus amiculis.

Qua, natale solum, culta Tecelæ
 Simplex forma meæ, qua Visarim bibis,
 Altrix Brema, tuum, qua tenui secat
 Rhenus parte Bataviam.

Majus forte dein si quid & unctius
 Adjectum fuerit, gratia Numinis
 Indigno, fateor, contulit, & volens
 Clementi tribuit manus.

*In laevis strepitum nec tamen ædibus
 Novi parva sequens, quem Sybaritici
 Luxus dulce malum, quem famulantium
 Infidi pariunt greges.*

*Unus turba diu qui fuerat suo
 Manes visus hero, quum fugeret, sopbus
 Neglexit Cynicus: nos agitent pigri
 Ventres, pulpa frequentior?*

*Hec jam nunc igitur nil metuens cano,
 Cælesti stimulum pectoris impetu,
 Et vati solitam concipiens facem:
 Quid magnas struimus domos?*

*Curis sollicitum pectus Hymettiae
 Num mulcere trabes, num poterit lapis,
 Quem formosa Cypros, quem Paros, & cavis
 Mittit Synnada collibus?*

*Vesane nimium frena cupidini
 Num sic incipimus contrahere, & moram
 Aut rugis aliquam, lanificis tribus
 Aut afferre sororibus?*

*Quo nos cunque leves tendimus impetu
 Alas sæpe gravi, quicquid inanibus
 Votis concipimus, nos spatium manet
 Tres tantum cubitos patens.*

*Quanto nobilium firmate splendida
 Nos circumdederit Gloria nominum
 Partorum studiis, aut opibus Tagi,
 Et fumus fumus & finus.*

*Archytæ Calabro litore, Parthico
 Crassi membra jacent ludibrium Notis,
 Pompeji Phario; Nirea reddidit
 Therfitæ similem rogas.*

*Magnis en iterum vocibus intono:
 Seu finus tenues, seu Ducibus pares
 Et Regum titulis, nos tamen ultimò
 Claudent quatuor asseres.*

D I X I.

ANNO.